

Hüseyin Aydın
Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

Güney Doğu Avrupa Ülkeleri

Bankacılık Sektörünün Gündemindeki Başlıca Sorunlar ve Çözüm
Önerileri

31 Ekim 2013

Sayın Başkanlar, Değerli Katılımcılar,

Güney Doğu Avrupa ve Balkan coğrafyasında yer alan ülkelerimizin bankacılık sektörleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesini amaçlayan bu toplantıya katılmaktan mutluluk duyuyorum. Toplantının ilişkilerimize önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Konuşmamın birinci bölümünde küresel gelişmelerde son duruma ilişkin gözlemlerimi paylaşacağım. İkinci bölümde bankacılığın gündeminde yer alan önemli konulara değinecek, son bölümde ise sorunların çözümüne ilişkin önerilerimi ve Türkiye’de yaşadığımız deneyimleri aktarmaya çalışacağım.

Değerli Katılımcılar,

Küresel krizin gelişmiş veya gelişmekte olan hemen her ekonomiyi etkilediği bir dönemi yaşıyoruz. Ekonomik ilişkiler yeniden şekilleniyor. Makro dengeler önemli ölçüde değişti. Ekonomi politikasında geleneksel olmayan uygulamalara şahitlik ediyoruz.

Yeni dönemin öncelikleri, risklerin kontrol altına alınması, belirsizliklerin azaltılması, kamu borçlarının doğru yönetilmesi, istihdamın artırılması ve finansal sektörde istikrarın sağlanmasıdır. Böylece küresel büyümenin sürdürülmesi ve ticaret hacminin artması için sağlıklı bir faaliyet ortamı yaratılabilecektir.

Kriz öncesi döneme göre büyüme hızı daha yavaştır. Gelişmiş ülkelerde kamu kesimi borç stokunun milli gelire oranı yükselmiştir. Bir çok ülkede bankacılık sektörünün mali yapısında ciddi sorunlar vardır. Bu ülkelerde likidite merkez bankalarının desteği ile sağlanmaktadır. Öte yandan, enflasyon ve reel faiz oranları tarihsel olarak çok düşük düzeylerde kalmaya devam etmektedir.

Son döneme ilişkin veriler dünya ekonomisinde bir toparlanmayı işaret etmektedir. Uzun bir aradan sonra gelişmiş ülkelerde durum biraz daha iyi

görünüyor. Ancak süreç oldukça yavaş, riskli ve kırılgan bir durumdadır. Daha güvenli bir ortamın yaratılmasına yönelik ajandanın ilk sıralarında finansal sektörün güçlendirilmesi ve güvenin tesis edilmesi vardır.

Bu çerçevede, risk yönetimi açısından finansal sektörün gündeminde yer alan öncelikli konulara değinmek istiyorum. Büyümenin yavaşlaması yanında gördüğüm diğer riskler düzenleme, para politikası, kamu kesimi borç stoku, algı yönetimine ilişkindir.

Düzenleme riski: Yakın dönemde yaşanan sorunların yeniden yaşanmaması için düzenleme, denetim ilişkileri yeniden belirleniyor. Bir yandan, sorunlu aktiflerin temizlenmesi, mali bünyesinin sağlaştırılması ve bankaların yeniden kredi verir hale getirilmesine çalışılırken bir yandan da risklerin sınırlandırılması ve daha iyi yönetilmesine ağırlık verilmektedir.

Mevcut durumdaki riskler için daha yüksek sermaye isteniyor.

Tasarrufların güvence altına alınmasına yönelik olarak mevduat güvence sistemi yeniden düzenleniyor ve sigorta kapsamı genişletiliyor.

Mali yapısı sorunlu olarak bankaların iyileştirilmesi veya sistemik bir risk yaratılmaksızın sistem dışına çıkarılmasına yönelik süreç yeniden tanımlanıyor.

Likidite politikasında değişiklik: Finansal sektörün gündemindeki diğer önemli konu, özellikle gelişmiş ülkeleri merkez bankaları tarafından finansal istikrarın sürdürülmesine yönelik uygulanmakta olan likidite politikasının değiştirilmesidir. Finansal istikrarın korunması amacıyla bir çok ülkede uygulanan genişleyici para ve maliye politikaları, eğer dikkat edilmezse, uzun dönemde yeni istikrarsızlıkların kaynağı haline gelebilir.

Mevcut politikanın uzun süre devam ettirilmesinin yeni riskler yaratması aşıkardır ancak çıkışın zamanlamasının ve dozunun da doğru ayarlanması çok önemlidir. Bu konuda yapılacak bir hata, yatırımcı kararlarını, uluslararası sermaye hareketlerini ve özellikle gelişmekte olan ülkeleri ciddi olarak olumsuz etkileyebilir.

Kamu kesimi borçları: Üçüncü grup riskler kamu kesiminin borçlarından kaynaklanmaktadır. Kamu kesiminde borç stokunun yüksek olması bir çok ülkede kaynakları kamunun talep etmesi anlamına gelecek, bu ülkelerde özel sektör yatırımları daha sınırlı düzeyde kalacak, büyümeyi ve istihdamı sınırlandırabilecektir.

Algı yönetimi: Finansal sektörde gördüğüm risk alanı algı yönetimi ile ilgilidir. Bankacılık sektöründe yaşanan sorunların çözümü için kamu kesimin katlandığı maliyet birçok ülkenin ekonomisine ciddi yükler getirdi. Sorunların

neredeyse tek kaynağı gibi görülen bankaların ve bankacıların ağır ceza ve yaptırımlara tabi olması talep edilmektedir.

Ancak, yaklaşım bankacılık sektörünün büyümesini, gelişmesini, yenilikçi olmayı engellememeli, sermayedarların yatırım yapma ve risk alma iştahını caydırmamalıdır. Düzenlemeler yapılırken, bankaların nasıl kar edecekleri de gözardı edilmemelidir.

Değerli Katılımcılar

Bu bölümde, yukarıda belirttiğim riskler ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerimi paylaşmak istiyorum.

Makro dengeler sağlam olmalıdır: Son dönemde yaşadıklarımız, istikrar içinde büyümenin sürdürülmesinde makro dengelerin sağlam olmasının ve finansal sektörün düzgün işleminin önemini açıkça ortaya koydu. Bu nedenle yapısal reformlar tamamlanmalıdır, enflasyon düşük tutulmalı, kamu açıkları sınırlı olmalı, kamu borç stoku azaltılmalı, rekabetçi özel sektör yatırımları özendirilmeli, işgücünün becerisini ve verimliliği artıracak eğitimlere ağırlık verilmelidir.

Finansal istikrar tesis edilmelidir: Finansal aracılığın kalitesi ile ekonomik performans arasında olumlu yönde güçlü ilişkinin varlığını açıkça teyit etmiştir. Sağlıklı işleyen finansal sektöre sahip ekonomiler daha hızlı büyümektedir. Çünkü özel sektör şirketleri ve hane halkı krediye ulaşmakta daha iyi borçlanma koşullarına sahiptir. Özellikle bölgesel ve ikili ilişkileri güçlü, büyüme potansiyeli yüksek, ekonomide reformları sürdüren, finansal sektörü sağlam olan gelişmekte olan ülkeler başarılı bir performans ile dünya ekonomisine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

Tasarrufların artması: Bankaların hem kredi hem de tasarrufların büyümesine yönelik yaklaşımlar göstermelidir. Bulduğumuz bölge hem büyüme isteyen kişi başına geliri düşük hem de tasarruf oranı düşük bir bölgedir. Bu nedenle bir yandan var olan kaynakların iyi yönetilmesi bir yandan da uzun vadeli kaynakların yaratılması önemlidir.

Sonuç:

Küresel krizde ortaya çıkan önemli bir gerçek, gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisine olumlu yönde katkı sağladıklarıdır. Özellikle bölgesel, ikili ilişkiler ve sınır ötesi ekonomik faaliyetleri güçlü olan çok sayıda gelişmekte olan ülkenin finansal sektörleri başarılı bir sınav vermiş, bu ülkelerde ekonomik toparlanma kısa sürede hızlı büyümeye dönmüştür. Bu nedenle, Bir ülkenin kendisi için en uygun çözüm diğer ülkeler açısından sorun yaratabilmektedir. Dolaylı olarak diğer ülkeleri de etkileyebilmektedir. Küresel

gelişmeler sorunları da çözümleri de küresel hale getirdi. Ülkeler arasındaki işbirliğine daha fazla ihtiyaç var. Sorunların bir bölümü teknik nitelikte olsa da büyük çoğunluğu politik kararlılık istemektedir. Güçlü, kararlı ve çözüm odaklı ve küresel işbirliğini destekleyen liderlere ihtiyaç vardır.

Gerek sağlıklı yapısı, gerekse Türkiye’de ve bölgesinde sahip olduğu büyüme potansiyeli sayesinde bankalarımız bir yandan yeni yatırımcıları çekerken bir yandan da bölge ülkelerinde büyüme gayreti içindedir. T. Halk Bankası’nın Makedonya’daki faaliyetleri bu yaklaşımın bir göstergesidir. Halkbank Skopje Türkiye 2011’de Makedonya bankacılık sektörüne girmiştir. 2012 tarihinde Ziraat Banka Üsküp ile birleşmiştir. Aktif büyüklük bakımından 5. Sırada, sermaye büyüklüğü bakımından 4. sırada yer almaktadır.28 Şubesi bulunmaktadır. Toplam personel sayısı 367’dir. Hem kurumsal hem de bireysel bankacılık alanında Makedonya ekonomisine katkı yapmaktadır.

Ülkelerimizin yer aldığı yakın coğrafyamızda tarih boyunca süregelen bölgesel ve ikili ilişkilerin geliştirilmesi, potansiyelin harekete geçirilerek bölge ekonomisinin büyütülmesi ve refahın artırılması için güçlü bir paydaştır.

Türkiye Bankalar Birliği olarak işbirliğinin geliştirilmesi yönündeki çabaları destekliyoruz. Bu toplantının ülkelerimiz arasındaki işbirliğinin daha da güçlenmesine katkı yapacağına inanıyorum.

Teşekkür ederim.